

03.09.2024

Piramide financiare: cum evităm capcanele

Piramide financiare: cum evităm capcanele

**EDUCAȚIE FINANCIARĂ
PENTRU TOȚI**

o campanie
organizată de

Banca
Națională
a Moldovei

cu suportul
financiar

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

[1]

Ce reprezintă piramidele financiare

Orice om ar dori să-și crească economiile cât mai mult și cât mai repede posibil. De această dorință profită organizatorii de piramide financiare, cu toate că acestea în niciun caz nu pot fi considerate instrumente de economisire, contrar închipuirilor multor persoane naive.

O piramidă financiară este un sistem în care participanții primesc venituri nu din investiții reale, ci din contribuțiile noilor participanți. De obicei, organizatorii unei piramide financiare promit niște rentabilități foarte mari (de exemplu, 300% anual). Primii participanți, încântați de o investiție atât de profitabilă, povestesc despre succesul lor cunoscuților, ceea ce duce la creșterea numărului de participanți la piramidă. În același timp, banii colectați nu sunt direcționați către investiții, adică nu sunt înmulțiți pe piața de capital sau în sectorul de producție, ci sunt, pur și simplu, redistribuiți de la noii participanți către cei vechi. Pentru ca sistemul să funcționeze, este necesar ca în fiecare val nou de participanți să vină mai

multe persoane decât în valurile anterioare, adică trebuie să se respecte principiul piramidei. În mod firesc, mai devreme sau mai târziu, fluxul de noi participanți se sfârșește (toți cei care au dorit să participe la o astfel de „afacere” deja au făcut-o), rambursarea investițiilor către participanți devine imposibilă și piramida se prăbușește (de regulă, în decurs de câteva luni sau chiar zile). În acest fel, într-o piramidă câștigă numai primii participanți și organizatorii ei, care dispar cu banii strânși de la ultimele valuri de participanți.

Important de reținut! TOATE piramidele financiare se prăbușesc ÎNTOTDEAUNA. Aceasta este doar o chestiune de timp. Nu există nicio garanție că vom putea recupera banii investiți, mai degrabă există garanția că vom pierde banii.

Cea mai cunoscută în Moldova piramidă financiară este, probabil, „MMM” care a funcționat în anii 1990 și a reușit să ducă de nas câteva milioane de persoane. Cititorii mai vârstnici încă își amintesc publicitatea acestei piramide, în care un actor spunea că va cumpăra, cu dividendele primite de la MMM, „cizme pentru nevastă, o mașină și o casă la Paris”. În SUA, cea mai cunoscută piramidă financiară a fost organizată de Charles Ponzi în anii 1920. În „cinstea” lui, piramidele financiare se numesc în limba engleză „scheme Ponzi”.

Cum recunoaștem o piramidă financiară

Cum putem deosebi o piramidă financiară de un proiect investițional sănătos? Există un șir de caracteristici piramidelor financiare:

- Promiterea unor rentabilități fantastice, de zeci de ori mai mari decât dobânzile medii la depozite bancare sau randamentele valorilor mobiliare;
- Publicitatea agresivă cu îndemnuri de a investi cât mai repede („Grăbește-te! Fii primul!”) la televiziune, pe internet, în transportul public; organizarea de evenimente mari cu multă lume;
- Site-uri web colorate cu o abundență de fotografii cu peisaje tropicale, care sugerează bunăstarea la care va ajunge investitorul;
- Absența avertizărilor privind riscul investitorilor de a nu obține profitul așteptat sau chiar de a pierde toată investiția. Publicitatea insistă că „profitul este garantat”, ceea ce niciodată nu se întâmplă în cazul investițiilor reale, pentru că profitul, de fapt, reprezintă plata pentru risc – cu cât rentabilitatea e mai mare, cu atât e mai mare și riscul!
- Răspunsuri vagi la întrebările despre modul în care vor fi investiți banii și care este sursa profiturilor atât de mari;
- Lipsa oricăror informații despre fondatorii, documentele de constituire și situația financiară a firmei care strânge banii (uneori se prezintă documente false);
- Absența autorizației de activitate pe piața financiară;
- Absența clădirilor și altor active proprii ale firmei;
- Efectuarea plăților în numerar sau prin intermediul portofelelor electronice care nu necesită identificarea utilizatorului;
- Îndemnul de a semna contractul cât mai repede și lipsa posibilității pentru client de a se familiariza în prealabil cu contractul;
- Obligația pentru participanți de a aduce un prieten;
- Am aflat despre proiect de la cunoscuți, prieteni sau colegi care ne-au îndemnat insistent să participăm la „un proiect investițional interesant”. Adevăratele organizații financiare nu folosesc, de obicei, zvonurile ca metodă de promovare.

Să fim atenți! Piramidele financiare se adaptează la circumstanțele schimbătoare. De exemplu, organizatorii unora din acestea pot născoci legende destul de credibile care explică de unde vor proveni profiturile mari. Piramidele sunt uneori organizate sub masca organizațiilor de microcreditare, asociațiilor de economii și împrumut, fondurilor de pensii private, platformelor de investiții, companiilor de construcții. Piramidele se pot prezenta drept brokeri de schimb valutar sau firme care tranzacționează criptomonede. O legendă bună poate induce în eroare chiar și un investitor experimentat. Escrocii urmăresc știrile și inventează legende, ținând cont de ultimele evenimente. Oricum, bunul simț ar trebui să ne sugereze că afacerile reale nu pot aduce, în principiu, profituri atât de ridicate, iar tranzacționarea de criptomonede, în general, nu poate oferi rentabilități cât de cât previzibile din cauza volatilității lor înalte.

De asemenea, escrocii folosesc din ce în ce mai des mediul online și metodele de „prelucrare” la distanță a victimelor. Unele piramide au niște site-uri web sofisticate, care ne pot face să credem că e vorba de o afacere mare și serioasă. Alte piramide, din contra, nu au deloc site-uri proprii, ci funcționează în mod exclusiv în mesagerii ca WhatsApp, Telegram etc.

Unele piramide financiare pot să recunoască direct că sunt piramide, dar să ne asigure că vom fi printre primii investitori și, deci, vom câștiga, ceea ce nu se va întâmpla în 99% de cazuri.

Ce tipuri de piramide financiare există

Există o varietate mare de forme pe care le pot lua piramidele financiare, deși esența lor rămâne întotdeauna aceeași. Mai recent, au devenit răspândite următoarele tipuri de piramide financiare:

Pseudoafaceri: un grup de persoane care se dau drept antreprenori prezintă investitorilor proiecte ce, potrivit spuselor lor, pot aduce dividende serioase. De regulă, promisiunile rămân în aer, iar investitorii nu primesc nimic;

Proiecte HYIP (High Yield Investment Project – proiecte investiționale cu rentabilitate înaltă): versiunea online a piramidelor financiare. Pe site-urile oficiale ale proiectelor HYIP poate să fie scris că veniturile investitorilor sunt plătite din niște investiții foarte profitabile, de exemplu, în companii tinere de nanotehnologii, însă în realitate banii sunt luați din contribuțiile noilor participanți. Promovarea proiectelor HYIP se face prin intermediul rețelelor de socializare, cum ar fi Instagram și Tik Tok, prin filmulețe despre modul în care cineva a câștigat o sumă mare de bani într-un proiect inovativ și ideea că toată lumea poate face același lucru. După un anumit timp, proiectul se închide împreună cu toți banii investiți în el;

Pseudojocuri online: scopul declarat al jocurilor este petrecerea timpului liber și distracția participanților, cu posibilitatea de a obține venituri suplimentare. „Joacă-te și câștigă bani” este mesajul principal al acestui tip de piramide. După înregistrarea pe site-ul jocului, ni se cere să cumpărăm, de exemplu, găinușe electronice (cu bani reali, desigur). Ele vor face ouă, pe care să le vindem pentru moneda internă a jocului – „galbeni”. Se promite că acești galbeni vor putea fi schimbați în bani reali și retrași din joc, ceea ce nu se întâmplă. Bani cu care, eventual, am cumpărat găinușele vor fi inițial folosiți pentru a plăti ouăle vândute de jucătorii înregistrați anterior, iar noi vom putea obține recompensa doar dacă vor apărea noi jucători. De îndată ce fluxul de jucători noi se termină, jocul va înceta să mai existe;

Portofele magice: răspândite pe mesagerii ca WhatsApp, Viber, Telegram. Ni se cere să transferăm o anumită sumă pe mai multe portofele electronice dintr-o listă. După ce am transferat banii, trebuie să ștergem unul dintre portofele din listă și să-l adăugăm pe al nostru. Apoi trebuie să scriem și să distribuim o postare despre un nou mod de a câștiga bani pe rețelele de socializare, atașând la sfârșitul textului lista de portofele, și să așteptăm transferuri către portofelul nostru. Dacă fiecare persoană va respecta regulile jocului, toți participanții vor primi transferuri de bani, iar cel mai mult va primi deținătorul portofelului care se va menține mai mult timp pe astfel de liste. Nu există nicio garanție că următorii participanți la proiect vor lăsa portofelul nostru pe listă sau că, în general, se vor găsi doritori să participe la așa ceva.

Cum să nu devenim victimele piramidelor financiare

Pentru a nu deveni victime ale piramidelor financiare, trebuie să reținem principalele lor caracteristici menționate mai sus. În cazul în care observăm chiar și un singur semn dintre cele enumerate, acesta este un motiv de a suspecta dacă nu cumva proiectul este o piramidă. Așadar:

- Studiem informațiile despre companie, documentele de constituire, rapoartele și licențele acesteia. Dacă nu există astfel de documente sau acestea se dovedesc a fi false, este clar că am dat de o piramidă financiară sau o altă organizație frauduloasă;
- Să fim atenți la adresa de înregistrare a companiei (dacă firma se prezintă ca fiind una mare, dar adresa de înregistrare este o cameră la cămin, nu merită să investim);
- Să fim atenți la data de înregistrare a firmei (dacă organizația pretinde că activează pe piață de mult timp, iar data înregistrării este recentă, nu investim);
- Verificăm informațiile despre organizația financiară din mai multe surse independente;
- Aflăm din ce surse sunt generate veniturile organizației. Dacă nu se cunoaște sursa concretă de venit sau organizația nu este autorizată să activeze în domeniul în care pretinde că își obține veniturile, nu ar trebui să investim;
- Nu credem în promisiuni de rentabilități fantastice și garantate. Nimeni nu vă poate garanta un profit, pentru că orice investiție reprezintă un risc. Chiar și un depozit bancar are un anumit risc de nereturnare, însă depozitul este asigurat prin Fondul de garantare a depozitelor, iar investiția într-o piramidă nu este asigurată prin nimic;
- Ne familiarizăm în prealabil cu contractul de depozit/investiții. Nu semnăm contractul dacă acesta prevede că firma nu poartă nicio răspundere pentru banii plasați. Nu semnăm contractul dacă angajații firmei insistă să-l semnăm cât mai repede și nu ne lasă să-l citim în liniște.

Ce să facem dacă totuși am investit bani într-o piramidă financiară

În primul rând, încercăm să ne adresăm companiei cu cererea de a returna banii investiți. Este bine dacă avem documente care confirmă faptul că banii au fost transferați. Dacă nu am reușit să ne recuperăm banii, atunci putem proceda în felul

următor:

- Anunțăm Comisia Națională a Pieței Financiare despre suspiciunile noastre;
- Scriem o plângere la procuratură. Clarificăm în prealabil toate faptele pe care le cunoaștem despre organizație și reprezentanții acesteia. De exemplu: numele companiei și adresa; cum arătau angajații companiei cu care am comunicat, ce venituri ne-au promis; numerele de telefon, numele lor, cum ne-au contactat etc.;
- Îi găsim pe ceilalți investitori care, de asemenea, nu-și pot recupera banii. Angajăm împreună un avocat și redactăm o cerere colectivă pe care să o depunem în instanță.

Trebuie să reținem că, de regulă, șansele de a prinde infractorii sunt mici. Chiar dacă escrocii vor fi prinși, cel mai probabil este că nu ne vom mai recupera banii (este posibil ca banii să nu mai fie în conturile societății: ei pot fi dați sub formă de împrumuturi altor companii sau transferați către organizații de caritate).

Astfel, e bine să fim atenți la semnele caracteristice ale piramidelor financiare și să evităm participarea la proiecte dubioase.

Tags

[Piramide financiare](#) ^[2]

[Piramidă financiară](#) ^[3]

[Piramidele financiare](#) ^[4]

[educație financiară pentru toți](#) ^[5]

[campania de educatie financiara](#) ^[6]

[campanie de educație financiară](#) ^[7]

[campania de educatie financiar](#) ^[8]

[Educație financiară pentru toți](#) ^[9]

[Educația financară pentru toți](#) ^[10]

Source URL:

<http://www.bnm.md/en/node/67287>

Related links:

[1] [http://www.bnm.md/files/Financial pyramids 2_1.jpg](http://www.bnm.md/files/Financial%20pyramids%201.jpg) [2] [http://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Piramide financiare](http://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=Piramide%20financiare) [3] [http://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Piramidă financiară](http://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=Piramid%C3%A2%20financiar%C3%A2) [4] [http://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Piramidele financiare](http://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=Piramidele%20financiare) [5] [http://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=educație financiară pentru toți](http://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=educa%C5%A2ie%20financiar%C3%A2%20pentru%20to%C5%A2i) [6] [http://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=campania de educatie financiara](http://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=campania%20de%20educatie%20financiara) [7] [http://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=campanie de educație financiară](http://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=campanie%20de%20educa%C5%A2ie%20financiar%C3%A2) [8] [http://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=campania de educatie financiar](http://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=campania%20de%20educatie%20financiar) [9] [http://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Educație financiară pentru toți](http://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=Educa%C5%A2ie%20financiar%C3%A2%20pentru%20to%C5%A2i) [10] [http://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Educația financară pentru toți](http://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=Educa%C5%A2ia%20financar%C3%A2%20pentru%20to%C5%A2i)